

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

NR. 10. 9. DETSEMBRIL 1936. V AASTAKÄIK.

A. OINAS

Uko-Peka suurpäevaks

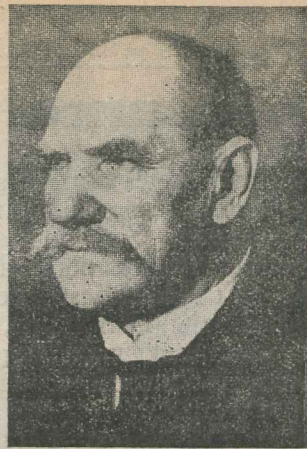
Paljud teist loevad ajalehti, aga vähemalt pilte isa ajalehest on kindlasti igamees vaadelnud teie hulgast. Vist olete näinud ka pilti, kuidas üks tugev laiaõlaline mees sammub aukülalisena mööda eesti sõdurite rivist. Tähtsaid külalisi käib meil tihti, aga eriti meele jääb just selle külalise kuju. Miks? Selle kuju suur isikuline omapära, temast hoovav kodususe, kindluse ja lihtsuse külgetõmbejõud. Ajalehe pildilt olete muidugi näinud, kuidas ta aurivi eest mööda sammub, käsi mugavalt kaabu ääre küljes, nagu sõjaväelasil, kui nad vormiriietust kandes au annavad. Vaadake, kuidas see, muidu nii pidulikuskki asendis mees ikka

jääb lihtsalt koduseks, kuid siiski auyäärseks.

Eks paista selle mehe tugevatest näojoontest mehisust ja jõulikkust ning silmadest häätahtlikkust ja arusaamist ning kas pole vurrude all suunurkades aina valmimas hubane kõike mõistev naeratus?

Eks tõuse selle mehe pilti vaadates tunne, et niisugust meest võib usaldada, temale saaks nagu kohe kõik südameilt ära rääkida, kui midagi viga oleks. Tema juba hätta ei jäta.

Nii on seda meest hinnanud ka kogu rahvas — Soome vabariigi presidenti Per Evind Svinhufvudi. Kui viimastel aastakümnetel Soome rahvas iganes

on sattunud õige raskesse olukorda — siis on ta kutsunud selle mehe oma saatust juhtima. Kui teda mõni aasta tagasi ärval ajal juba elatanud mehena kutsuti pääministriks, lausunud ta ise naljatades: *Nojah, eks meil ole ju seesugune komme, et kõige porisemate teedega võetakse tarvitusele kõige vanem vanker...* Kui Soome rahvas rasketel tundidel oma saatuse on usaldanud sellele „vankrile“, siis muidugi mitte ainult seepärast, et ta vana on, vaid seepärast, et ta on tugeva ja murdumatu ehitusviisiga, mis põhjatuultki teedelt kindlasti välja jõuab siledamale ja kuivemale kamarale.

P. E. Svinhufvud on oma elus palju kannatanud õiguse eest. Kui võõras vene võim Soome rahva suhtes murdis oma sõna

(Järg lk. 4)

M. Konopnicka. Jutupauniku juhtumused
 F. de Miomandre. Mängusõduri elulugu
 J. Truupöld. Rohelise päikese maa
 G. Bassewitz. Peetrikese reis kuule
 S. Reinheimer. Kuusiku lastetuba
 E. Vanamölder. Võlutud koovitaja
 H. Rikand. Rahvavanema lapsed
 G. Põldmaa. Vangistatud päike
 M. Bigham. Rotipere elupäevad
 V. Avenarius. Reis ümber toa
 V. Eramaa. Väikesed aednikud
 A. Virges. Jänese poeg To-too
 K. Ristikivi. Lendav maailm
 V. Saretok. Kiki suur suvi
 E. Beskov. Olle suusaretk
 E. Valmre. Kindral Naki
 A. Kauts. Juss ja Maarja
 A. Virges. Rajamaa talu
 S. Einer. Raudkaarnad
 Münchhauseni seiklused

I
 SARI

22 KROONI

Looduse Lasteraamat

II
 SARI

15 KROONI

Lugu kolmest põrsast
 L. Robert. Rekon
 E. Öun. Kolm oravat
 K. Ristikivi. Semud
 A. Valgma. Rahapada
 R. Hennings. Heini
 E. Danko. Hiina saladus
 J. Truupöld. Oömori okaslinn
 J. K. Ainelo. Vello tee õnnele
 K. Ristikivi. Sinine liblikas
 J. L. Brisley. Miia-Milla-Manda
 M. Konopnicka. Altmaakese seiklused
 L. Tigane. Lugu kahest laisast varesest
 E. Valmre. Mardi esimene suur teekond
 E. Ramla. Lugu põialpoisist, kotkast ja sitikast

K./Ü. „LOODUS“

POSTI JOOKSEV
 ARVE NR. 2055

POSTKAST 66
 TELEF. NR. 4-35

Noortejuhataja kol.-leitn. J. VELLERIND

Kasvatame oma iseloomu

Iseloom on meie vaimne selgroog. Mõlemad selgrood kannavad meie pääd. Siit on selge, mis tähendus on sõnadel: „Pää püsti!“ Et pääd tõesti nende sõnade kohaselt püsti hoida, selleks on inimesel vaja tugevat karastatud iseloomu ja tervet, karastatud keha.

Iseloom kasvab ja karastub kõige paremini võitluses. Kellega ja kuidas siis võidelda, et oma iseloomu kasvatada ja karastada? Just iseendaga tuleb siin võidelda ja selle kõrval muidugi ka eluraskustega ning neid võita. Võidelda tuleb oma arguse ja saamatuse, laiskuse, lohakuse ja loiduse, kiuslikkuse ja kadeduse, vale, kohustest kõrvalehoidmise ja kõigi teiste säärase allakiskuvate kalduvuste vastu, mis tikuvad sinu avalduma. Kunagi pole hilja seda võitlust iseendaga alata. Täie tahtega ja elurõõmuga kord alatud võitlus kisub ise inimest kaasa ja hääd tagajärjed ei jää tulemata: järkjärgult, enesele peaaegu märkamatu nõrgenevad iseloomu halvad ja tugevnevad hääd omadused. Teised kõrvalt näevad neid tagajärge paremini, kuid ka vigu näevad teised kõrvalt paremini, sellepärast tuleb teiste märkusi alati rahu-likult ja tähelepanuga kaaluda.

Kuidas seda võitlust endaga

siis alata? Kõigepäält peletame enesest norutunde ja — rõõmsalt tegevusse teiste noorte sekka. Edasi, seadused täitmisele — noorkotka ja kodutütre või skaudi ja gaidide raudsed ja muud seadused, ning võitlus oma halbade kalduvustega käibki. Ega nende seaduste täitmine pole üksi noorkotka või skaudi eesõigus, seda võib ja peab tegema iga poiss ja tüdruk.

Võitlus iseendaga ja eriti võidusaavutamise pole aga sugugi kerge. Ei aita siin üksi suur arvamus enesest ja iseseisvaks pidamine. See arvamine tõstab ja hoiab inimesel küll „nina püsti“, aga mitte igakord pää. Tühine upsakus on iseloomus samasugune miinus kui arglik saamatus, lahtisaamise mõttes halvemgi. Loomukohane uhkus ja taltsutatud jonnakus on aga inimese iseloomu kujunemise ja kogu tegevuse jõuallikaiks. Neid iseloomu-jõude me ei pea siiski laskma tegevusse endast väljaspoole, vaid rakendada just võitlusse oma halbade omaduste vastu ja hääd omaduste aktiivsemaks muutmiseks.

Eestlane olla on meie uhkus ja eestlases on jõnni. Need jõud rakendamegi tööle oma iseloomu kasvatamisel.

J. VELLERIND.

MÄNNIMÄE

V.

Tartu

Hirmus asi

Onuke!

Täna kirjutan sulle ühest väga hirmsast asjast. Kirjutan sulle su sõbrast (silitasid teda suvel) ja sugulasest — meie härjast Punust. Mäletad teda küll!

Suvel oli ta üsna vaikne ja sõber loomake, kui ma karjas olin, aga sügisel läks lugu üsna hulluks. Kasvas teine suureks-suureks ja nüüd, kui teised veised karjamaal sõid, siis tema aina

puskis mäekülge ja mõnel pedajalgi ajas koore maha. Karjakaevu ääres mäe all oli ta joogimolliga teinud sada imet, veeretanud siis kaugele teele, kus keegi oli tast (mollist muidugi) üle sõitnud.

Noh-jah!!! (Kolm õhkamise märki).

Läksin mina ükspäev õhtu eel karja koju ajama! Punu oli siis jälle kaevu juures, peksis sarvedega kaevukooku ja pange, nagu kiigutaks väikest last, ja ise mõirgas, et kole kohe. Mina võtsin suure malaka kätte ja läksin ligemale. Aga Punu pööritas aina silmi ja mõirgas, ja siis ma ei tea, kumb enne jooksmas pistis, kas mina või tema, aga mina jooksin ees! Jooksin nagu Murakoso ja kisendasin kah.

Jooksin kohe majja ja tõmbasin ukse ruttu kinni, nii et Punu jooksis päaga vastu ust — prauhhti! Siiski ma enam ei kisendanud appi. Isa hakkas pahandama, et Värdi, mis sa toinad! Ma ütlesin siis, et ega's ma mõni

Nädala-uudiseid

Võid veeti meil välja novembrikuu keskel 17.417 tünni.

Tartus peeti teist Baltiiriikide vaimse koostöö kongressi, millel vastu võeti rida otsuseid, mis süvendavad Baltiiriikide koostööd.

3 miljonit krooni on meil saadud väljaveetud munade eest käesoleva aasta 11 kuu jooksul.

Roobasomnibused. Raudteevalitsus kaivatseb osta Inglismaalt mõned roobasomnibused, et neid meie raudteel kasutama hakata.

100 aastat. Virumaal, Maidla vallas pühitseb oma 100. aastapäeva Savala algkool.

Valitsuse sellekohase otsusega määrati esimeseks võorkeeleks Eesti koolides inglise keel.

Järgmine „Õpilasleht“ ilmub

joulunumbrina

- värvitrukis
- suurendatud kaustas
- preemiavõitjate nimekirjadega
- huvitava sisuga
- hulk pilte jne.

härjavõitleja ole! Isa aga jälle, et olgu pääle, viin Punu kas või homme-päev laadale!..

Järgmisel päeval tehtigi laadalemineku proovi. Hobune vankri ette, Punu taha, ja valmis! Ja Punuke puistas vankri ilusti teele laiali ja jooksis tagasi lauta.

Aga teisel päeval läks lahti tõeline laadasõit. Ma ei läbenud kuidagi kooliski olla, sest isa lubas tuua mulle uued saapad. —

Õhtul tuligi isa saabastega ja ütles ka uue vankri kohta, et enam-vähem nassus. Punu oli jälle lahkumismüra teinud. Ostjad ütelnud, et ise on nihuke karvanäss, et seo või uuriketi otsa, aga möllab kui põrguline. Aga saabastest mul oli häämeel. Ja, ja, jah — sest, onuke, tead, mul on — sünnipäev varsti!.. Ara ikka ütlesin, kõik aeg sügelses keelel! Aga ära pahanda ja ära tülita ennast minu ja mu sünnipäeva pärast.

Ela siis hästi, onuke!

Sinu Värdi.

P. S. Oi, taevake! Kui nüüd kirja uuesti läbi lugesin, leidsin, et olen sind Punu sugulaseks nimetanud! Aga koolis meil ei soovitata maha tõmmata ja aega ümberkirjutamiseks kah ei ole!.. Nii et, kulla onuke, ära löhu mööblit ja ole ka muidu pai!

Ikka Sinu Värdi!

ME OMA SULEGA

ÜLO TAMMSAAR

Tartu

LUULETAJA

Mina olen rikkaim maailmas, rikkam kui keegi teine. — Minule kuulub mühisev meri, ta vahuharjalised vood, ta metsikult tantsivad lained, ta piiritu vabadus; minule kuuluvad tõttavad tuuled, ruttavad pilved, luigena liuglevad purjed, lookese lõbus lend, taevastina ja päikese helendav sära; minu oma on kullane kuu, veretav, hõõgav eha ja koit ja kõikide südamed. Nendest ma laulan.

Aga minule ometi ei kuulu midagi, mitte midagi ja minagi ei kuulu enesele. Kõik oma rõõmud ja mured, kõik oma mõtted asetan lauludesse ja annan teistele. Päikese sära, sädelevad lained; luigena liuglevad purjed, kõik mu soovid ja mõtted, minu armastus ja mu vihkamine on mu lauludes. Ja ükski lauludest pole minu, teistele olen ma kirjutanud.

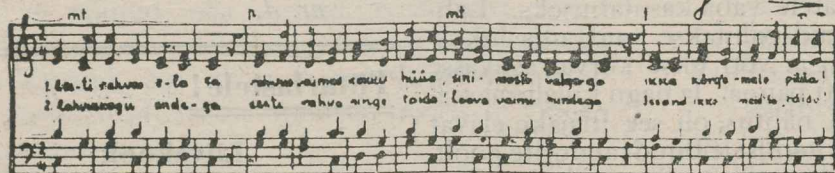
Sageli küsitakse: missugune on luuletaja hing. . . Minu hing on mu laulud ja kõik, mis nendes. Võtke mu laulud, siis saate mu hinge. Ent mul polegi ju hinge. . .

Oma hinge, oma nooruse ja tarkuse olen annud teistele ja ka need, kes mulle armsad.

AGU

Valga

Rahvuskoguks

O
M
A
V
A
H
E
L

Marie G. küsib, milline raamat kinkida isale jõuluks. Kuna kink on mõeldud rõõmusunnitajaks kingitavale, siis peab see võimalikult rahuldama neid ootusi ja huve, mis isikul on. „Õpilaslhelel“ on Mariele raske nõu anda. M. peab siis teostama valiku. Kindel on see, et kinkida maksab ainult hääd raamatut. Kõige õigem tee pöörduda õpetaja poole. Tema tunneb isa ja annab hääd nõu. Õpetaja abi on võimalik kasutada ka käsitöös kingi valmistamiseks emale.

V. all ilmunud töödele on ettenähtud tasu. Kuna aga tööd on lühikesed ja summad enamuses mõnekümne sendised, siis on ka võimalus tasu arvel saada lehenumbreid, kus töö ilmunud. Nendega oleks võimalik autori-eksemplaridena valmistada jõulukinki lähemale sõbrule ja omakseile. Palume 15. detsembrini teatada, kes autoreist soovivad honoraari rahas. Mitteteatajale saadetakse lehed.

Midagi pole minu. Noorena saadud emarmastus ja paljud pärjad, mis närtsivad mu kalmul, kuuluvad ka teistele. . . Mina ükski olen kogu inimkond ja terve inimkond kokku moodustab minu, tundelise luuletaja hingetu kuju.

VOLD. ERMEL

Kanepi

SOOV

Oh, et juba tali tuleks, sügisele lõpp ka oleks!
Talv on veidikene parem,
kui ta tuleks „tsipa“ varem.

Talv teeks porile kord lõpu,
isaga saaks sõita Kõppu.

Lumi on siis palju parem,
kui ta tuleks „tsipa“ varem.

K. SAARMANN

Otepää

TALVEHOMMIK

Karges koidukullatud hommikus
tõusevad sirged suitsusambad.
Värvuvad hallid pilvekangad
valgust kuduvas taevarannikus.

Vaata, juba loidab silmapiiri
tuliketast, tõusev päikene.

Elutooja purpurläikene
vallandab kullaseid valguskiiri.

Saabub talvehommik punapalgel
ja läbi akna jäälilledest
ju tungib kiireke valgusest,
tantsides tahmunud seinapalgel.

A. HÜVA, 8-a.

Tartu

Vahetunnil

Täna oli tore talveilm. Ei olnud sugugi külm. Koolis vahetundidel sai kelguga sõita. Kui kell helises ja õpetaja loa andis klassist lahkuda, ruttasime välja. Igaüks püüdis esimesena kelgu juure pääseda, sest meid on palju poisse ja ainult kaks kelku. Sellepärast tekkiski täna pahandus. Jõudsime paari poisiga esimestena kelgu juure ja kohe läks sõiduks lahti. Varsti sai arv täis, nii et hiljem juuretuliidajaid enam kelgule ei mahtunud. Ühel juuretuliidajal poisil sai süda täis, et ta hiljaks jäi, ja hakkas näaklema. Siis tuli kole kihutamine. Meie kelguga ees ja pahane poiss taga.

Varsti helises kell. Pidime viima kelgu ära ja ruttasime klassi. Algas tund.

ENDEL OTT

Põltsamaa

TALVEÕHTU

Vaikus valitseb, härmatand puu,
kaugel helendab ehaläige.
Kõrgusest vaatlemas kullane kuu
nagu ööde valitsev päike.

Mets kohiseb, kohiseb mõtetes —
ja kaugele sõidavad reed.
Silmapiiril ees vaid mustamas
on ussina looklevad teed.

Kätte jõudnud on õhtu talvine —
eha helendab kauguses vaid.
Kaugel tukkumas metsatukk unine;
tuul ainult veel liigutab puid.

Kirjavastused

E. Kõrve, Püssimehed. E. Metsasalu, Jõulumõtted. S. Sulg, Jõuluuni, Jõuluigatus. Saja lumeke, A. Sõle, Lumi. H. Randmaa, Maadlusvaim II. H. Mosin, Talvel, A. Kiisel, Pettunud kalur, K. Pajupu, Jõululaupäev, — ei.

E. Mikson, Vanaisa ja A. Kurol — osa.

(Uko-Peka järg)

ega enam kinni ei pidanud seadustest, mida Venemaa enda esindajad omal ajal olid töötanud austada — siis astus Svinhufvud mehiselt kaitsma oma rahva õigusi. Teda on Vene võimude poolt mitu korda ametist tagandatud ja Siberissegi saadetud. Ta on vabadussõja ajal pidanud paos elama ja julgeid ning seiklusrikkaid põgenemiskatseid üritama. Tal on aga ka korduvalt tulnud vastu võtta oma rahva rõõmuhõiskeid ja austusavaldusi. Ent igas olukorras on ta jäänud sirgejooneliseks, lihtsaks kohusetäitjaks, kes teotseb oma sisetunde käskluste järele siiralt ja kartmatult, arvestamata, kas see toob kaasa kannatust või austuseavaldusi.

P. E. Svinhufvud saab 15. detsembril 75 aastat vanaks. Eaka, kuid noorehangelise hõimrahva riigimehe sünnipäeva puhul kanduvad üle lahe ka eesti noorte südamligid õnnitlused:

„Ikka nooreks jääda, armas härra president!“ A. Oinas.

VÄINO LANG

MATKAKIRJU

Metsapõlemiste vahipost

Soomes, eriti ta põhjapoolses osas leidub ka juba mägesid selle sõna tõsisel mõttes. Ja üks huvitavamaid neist on Pyhätunturi, mille relatiivset kõrgust võib hinnata umbes 500-le meetrile. Asudes enam kui viiekümne kilomeetri võrra eemal polaarpiirist, võimaldab ta ometi kesköö päikese nägemist tervelt kuue nädala vältel.

PALUGE

endale

Mäe kuppeljal tipul pisikeses palkmajas elab suveti vaht, kelle ülesandeks on teatada telefoniga kohaliku metskonna valitsusele mäelt nähaolevatest metsapõlemistest. Tõesti, vaateulatus tollel „tunduri“l“ on imestamisväärset suur — vahi sõnade järgi paistvat sinna ära ühe 300 kilomeetri võrra põhjapool asuva mäe tipp!

Pyhätunturi — raudmägi.

Muide, Pyhätunturi teatavad osad sisaldavad mõningal määral peaaegu puhast rauda (umbes 90%), mis muudab noil paigul viibimise äikese ajal õige karde-tavaks. Mäel ronides võis sageli

Soome keele kursus

Kuna soome keele õppijail juba olemas väike sõnade tagavara, teeme algust grammatikaga ja küsimuste koostamisega.

minä — mina me — meie
sinä — sina te — teie
hän — tema he — nad

Toome siin näite, kui eesti keele sarnane on pöörd sõna (verbi) muutmine.

minä tulen me tuleme
sinä tulet te tulette
hän tulee he tulevat

Küsimusi:

Kuka? — kes?

Näiteid: Kuka oli teillä? — Kes oli teil? Kuka laulaa siellä? — Kes laulab sääl?

näha pajasarnaseid auke kivises pinnas — kohti, kuhu pikne sisse löönud.

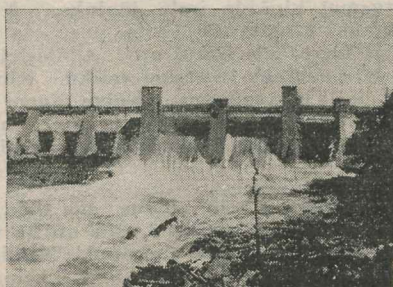
Kohv, koor ja küpsised.

Nagu kõik soomlased, oli seegi vaht külalislahkus ise. Kuuldes, et olen eestlane, lasti kõige esiti nimi jäädvustada otse kummalisse kivitahvlist koosnevasse külaliskaamatusse, kusjuures sulepää aset täitis pikk kotkasulg. Peagi pandi ka kohvikatel tulele ja varsti kostitati kaugel külast kuuma kohvi, koore ning küpsistega. Need kolm ainet näivad olevat küll soome majapidamiste raudvaraks, mine mõnne rikkamasse linnaperekonda või kaugeesse metsatallu — kohv, koor ja küpsised ootavad alati külalisi!

jõulukingiks

tellida

Pyhätunturi jalale on ehitatud turistide jaoks kena palkmaja, mis sisaldab eneses kolm tuba ning köögi ja on kõikidele matkajatele vaba kasutamiseks. Lahkujaid palutakse vaid üks lukustada ja võri ukse kõrval asuvasse kasti panna. Ja nagu külaliskaamatus nähtus, oli see majake elavat tarvitamist leidnud rändurite poolt. Võiks meilgi sellest eeskuju võtta.

Aheldatud Imatra.

Tartlased!

Koolidele ja asutustele

soovitab

KOMPVEKKE

angroo-hindadega kompvekitööstus „ALFA“
Tartus, Aleksandri 20.

Väliskirjavahetus

Kiri Soomest

Hyvät tuntemattomat Eestin lapset.

Kuuntelimme radion avulla heimopäivän ohjelmaa Helsingistä ja Tallinnasta. Kuulimme kuinka te lauloitte ja paljon muuta ohjelmaa. Me käymme Huutijärven kansakoulua. Meillä on kolme opettajaa. Koulu on kauniilla paikalla. Harjuja ja järviä on sen ympärillä. Oppilaita on 95. Koululta on lähimpään kaupunkiin 20 kilometriä. Sen nimi on Tampere. Harjut ovat korkeita ja järvet suuria. Nämä meidän isänmaamme Suomi ja Eesti ovat pieniä, eivätkä ne yksin ole kyllin vahvoja, mutta yhdessä me olemme vahva kansa. Mehän olemme samaa heimoa. Paljon terveisiä täältä Huutijärveltä.

Huutijärven kansakoulun opettajat ja oppilaat.

„Õpilasleht“

vanemailt!

Nagu näeme, on võimalik üsna kerge vaevaga aru saada soomekeelsest kirjast. Õhutagu see asjaolu ka „Õpilasleht“ lugejaskonda veel elavamale ning tihedamale kirjavahe-tusele hõimurahvaga.

Adress kirjavahetuseks Soomemega koolide kaupa on antud käesoleva aasta „Õpilaslehes“ nr. 4.

Tütarlastele!

Liivakook

Aine hulk, nimetus, hind: 4 muna — 30 s., 200 gr. võid — 37 s., 200 gr. kart. jahu — 7 s., 1/4 teel. pödrasarve soola — 5 s., 100 gr. sõredat jahu — 4 s. 200 gr suhkrut — 9 s. Kokku 92 s.

Valmistamise viis: Munarebu ühes suhkruga hõõrutakse vahule, jao kaupa lisatakse sellele sulatatud või ja hõõrutakse 30 minutit. Tähtsusega hoolega segatud jahu lisatakse vähehaaval kausis oleva vahu hulka, sellejärele vees lahustatud pödrasarvesool ning kõige viimaks vahule lõõdud munavalge. Taigen valatakse võiga määratud vormi ja küpsetatakse 60 min. parajas ahjus.

See oli pärast pikemat vahaeaga tema esimene täielik sööming, ja ta kasutas juhust. Hartlikult hetis ta pärast nii rikkalikku einet pikemaks uinakuks magama; aga viha ja ärritus ei annud talle praegu rahu.

Terve õhtu ja sellele järgneva öö eksis ta ringi, olles maruvihane, haaratud pöörasest hirmust mure. Häda sellele elusolendile, kes tema teele oleks sattunud! Aga metsaelanike õnneks naisid nad salaparaselt hoiatatud olevat, et ahelast vallandunud hullumeelsus ise ümbruses hulgub. Tol ööl rändas metsa suur Vaim virgalt üle paljude jälgedele. Ita, jaände, lõunasse ja põhja eksisid hoiatused. Järve kaldale, seeditesoo roiskuvasse vaikusse, kuusemetsade sosistavasse pimედusse tungis sõnatu teade. Kütida — halastamatult mure, et hankida toitu — see oli arusaadav. Kütida, tähendas surma ja hirmu, aga sellejuures täideti vaid ürgigavest metsaseadust, mille järele peab mure, et ise elada. Aga selle teise olendi ees, kes ei tunnustanud ühtki seadust ja ükski ja ainult sellepärast surmale kihutas, et hullumeelsus ta südames määrates — selle kohutava nimetu ees, mis viirastusena kõikjal korraga oli — selle ees hirmusid metsa olendid värtised tagasi, nagu millilegi ees, mis oli surmavam kui surm. Ja et nad tunnetasid, et hullumeelsus ja mitte nälg pikki saagiteid tormas, panid nad tähele hoiatust ja ronisid peitu oma urkaisse.

ta hommikut oodata. Niipea, kui sobiva koha oli leidnud, heitis ta maha, et kohe uinuda.

Kui ta ärkas, koitis päev; võis juba tajuda puude vorme. Ta tõusis püsti ja vaatas ringi. Siin ei saanud keegi tema vaenlasist teda leida. Ainult metsa teravad ninad võisid teda haista ja need läksid tal juba kaugelt teelt. Nõnda lamas ta rahulikult sügavas hommikusel vaikuses, süda täidetud tänulikkusest taasvõidetud vabaduse pärast. Oleks ta aga vaid kindlasti kodus ja leiaks sääli Kiopo oodates eest, siis ei puuduks midagi tema õnnest! Kiopo ei võinud olla surnud, Kitsomaxi sõnad tulid talle meele. Oleks hunt koos indiaanlasega surma saanud, siis oleks ta seda kindlasti maininud. Lohutatud sellest mõttest, tõusis ta lõpuks ja jätkas oma teed.

Kuigi ümbrus oli täitsa võõras, teadis ta siiski, et kusagil kirdes oli jõgi. Tarvitses end ikka vaid selle ligiduses hoida, et jõuda suure järve ääre. Nii ruttas ta kiiresti edasi ja kui päike oli keskhommikus, nägi ta röömustades puude vahelt vett läikivat. Nüüd tasandas ta käiku, sest pind muutus soiseks; ning ikka jälle tuli minna tagasi metsa, et otsida kindlamat pinda. Ja kui ta viimaks kuulis kauge joa kohinat, millest veel vaid raasuke maad oli järveni, ligines juba õhtu. Nüüd oli tähtis olla äärmiselt ettevaatlik, sest tema vaenlasil oli ju küllaldaselt aega olnud avastada tema

lendas; vaevalt aga tundis ta jälle maad jälgedel all, kui ta oma tagajalgade vetruvust kasutades laskis end pallina tagasi pörkuda. Tema soov oli kassiviisi hundile turjale astuda ja selle silmad künnitega välja kiskuda. Aga kiirelt nagu väik hüp-pas Kiopo teist korda. Ja uuesti nakatas terasene klamber kinni ja ilves tundis, kuidas hundi harn-bad tema kaela tungisid. Seegi kokkupõrge lõppes nagu esimene: ilves visati tagaspidi õhku. See mõjus kohutavalt. Ilves oli juba saageli ja küllalt edukalt huntidega võidelnud ja neile oma künnest mälestuseks sügavad armid lõhkikisutud verdjookvassesse lihasse jättnud; aga Kiopo taktika oli midagi uut. Tema tugevas kehas näis ühinevat poole tosin hundi kavalsus, jõud ja metsikus. Ka selle teise kukkumise juures tarvitas ilves oma tagajalgade tugevat vetruvust, aga hoidus vastasle seljale hüppamast, ta lennutas end kaugelt üle viie jala kõrgete õhku ja maandus ühel kõrvalasuval graniidilähmakal. Sinna ei jäänud ta kauaks. Tigea ursemisega, mis kõlas peaaegu kartumisena, hüppas Kiopo kalju suunas.

Hetkel, mil ilves tabtis end kaljule üles yinnata, haaras hunt tema paremast küljest. Rööगतades vihast ja ehmatuses hüppas võidetud loom teisepooliselt kaljuservalt alla ja kadus puude varju. Kiopo jäi maha võitjana, aga jäljasena. Otsekohe asus ta põdra kallal oma nälgja kustuutama.

äratasid tas vanu mälestusi vanast uinuvast vihast. Jäljed viisid kuuskede alla. Nad olid värsked. Vaevata võis ta neile järgneda. Kiopo näis nüüd teiseks muutunud. Nüüd ei liikunud ta enam tuseselt ja kurvalt. Keha tõmbus pingule ja elavnes. Ta käis nagu vedrudel. Silmis hõõgus kardetav tuli. Uha tugevamaks muutus hais, mida ta nii vihkas. Karvad tema õlgade vahel tõusid püsti nagu mingi elavaks saanud ähvardus.

Uhe suure kuuse juures pöördusid jäljed järsku paremale ja viisid kaljusele pinnale väikese künka jalal. Halli ja kollase samblaga kaetud graniitkividel puhkas soe päikeseloojangu helk; näis peaaegu nagu leegitseks kivi oma enese tules. Kiopo astus äärmise ettevaatusega. Ta hiilis rohkem kui käis sel ebatasasel pinnal, kõht üsna maa ligi. Instinkt ja taju ütlesid talle, et vihata viibib õige ligidal. Ja järgmisel hetkel nägid ta silmad seda, mis seni ainult ta nina oli tajunud.

Alla kahekümne meetri eemal lamas põdra korjus ja selle kallal küürutas hoolega neelates tugeva kühmas looma kuju teravate karvaste kõrvadega. Lopergused tagakoivad, kõigist üleulatuvad karvased kõrvad, lühininaline pää: kõik need usaldatavad iseloomulikud tunnused reetsid Kiopole, vaatamata lõhnale, et see verejanuline kühmas tema ees, hundi ja rebase põlsvaenlane oli ilves.

Kui Tolmune Täht grisli eest põgenedes puu otsast maha hüppas, oli tal kõigepääl vaid üks mõte — jätta võimalikult suurt vahemaad enese ja vaenlase vahele. Ta jooksis ja jooksis, ja kuulatatas sellejuures hirmunult iga krõbinat, mis temale järeneva karu ligidust oleks võinud reeta. Aga ta ei kartnud mitte ükski ähvardavat hukatust oma seljataraga. Tema ees oli samasugune hädaoht: iga silmapilk võis ta karujahilt tagasiöördunud indiaanlastele sülle joosta. Tema kartus oli seda enam põhjendatud, et indiaanlased olid samas suunas, milles ta põgenes, külast lahkunud, ja võimalus äärmiselt ligi oli, et nad nüüd, mil grisli nende käest ära oli läinud, koduteel on. Vaikseima krõbina juures jäi ta seisma, et kuulatada. Hirmunult pillus ta puuridade vahelt, kas mitte kusagil varjus mõni liikumatu punanahk ei luura. Samal ajal kuulatas ta tumedat raskete jälgade astumist ja tagajajamise räginat pöösas. Aga kartus oli põhjendamatu. Päike oli juba kaugel läännes, kui tolmuine Täht — paljud müüdid lahutasid teda juba laagrist — ühele kõrgele mäele üles ronis. Siiski ei võimaldanud ta enesele puhkust; vastimatult püüdis ta vaiksel sammul edasi. Metsloomi nägi ta vaheseid. Nad hoidusid ettevaatlikult väl-

T a g a j a l g u e. KUMNES PÄÄTÜKK.

oma koha korjusel kaotas ja jalad ülespoole õhku Selle raputuse mõju oli nii suur, et roovkassas ta tema täie jõuga seljataraha. Vahetust peeskaru oleks raputanud. Siis vis- ja lõugade jõudu ja raputas ilvest nii nagu ilves ssesse ohtu, tarvitas Kiopo tait tugevat kaela, õlgade mat kätte tasuda. Selle asemel, et laskuda selli- vägevaid kohutavate küünistega tagakappi, kibeda- aga siis oleks ilvesel võimalik olnud, tarvitades oma vaenlast võinud palja kehataraskusega maas hoida, oma tarkust. Ilma igasuguse pingutuseta oleks ta ta turja haaras. Ja nüüd näitas Kiopo kogu kel Kiopo halastamatu terasene lõugade klamber raskus paiskasid ilvese maha, kusjuures samal het- Kiopo hüppelõug ja tema enam kui sajanaelaline detavate küünite äge vastulööki Kiopo külge; ent miseks pool sekundit hiljaks, küll tabas tema kar- Ootamatult rünnatud, jäi ilves kõrvale hoidu- viisakas kass kui häbi tagasi tõrjuma. suguse turtsumiseta võitlust alata, seda pidi iga- võtteile tähelepanu omistamata ja koguni ilma iga- silmis otsa jõllitas. Sest kõigile neile kirglikele kusjuures ta vaenlasele varjatud vihaga rohelis- hihimistega ja hirmutavate vaikiimismomentidega, ja nohisemises, kõrnutatud salajaste kõverdumistega, tege, mis seisis päämiselt turtsumises, urisemises vastas sellele kõige teravamalt ilveste võitluse võte- Kiire rünnak tuli suurele kassile ootamatult. Ta

Loom oli oma toimingule niivõrd andunud, et ta hunti kohe ei märganud. Ta kiskus ja rebis oma värskelmurtud, veel sooja ohvri kallal ja maitstes ilma igasuguse katkestamise hirmuta, oma verist rooga. Juba oli Kiopo haaranguligiduses — juba kõverdas ta tagajalgu otsustavaks hüppeks — säääl pööras ilves pääd.

Otsekohe taipas suur kass hädaohtu; ta viskas oma keha ümberpööratud asendisse, pää vaenlase poole.

Pole kunagi olnud veenvamat pilti trotslikust vihast. Ummargusis, teineteisest kaugel eemal seisvais silmis helkis külm läige, kohutav oma muutumatus tardumuses. Üsna pää ligi surutud tagasitõmmatud karvased kõrvad andsid maskile erilisel salakavala ilme. Suur röövloom tõmbus kühma, murtud metsloomale õige ligidal, nagu tahaks ta tõendada enese omandiõigust saagi suhtes, kuna üleskergitatud ülemine huul paljastas pikad silmahambad, mis valendades neid ümbritsevast karvasest kattest selgesti esile tõusid.

Kõverdunult, täis viha, mõõtis ilves oma vaenlast ja tõi kuuldavale tageda, turtsuva urisemise. Tahtis ta säärase häälitsemisega Kiopot hirmutada, siis eksis ta täielikult selle otstarbes. Kähisev väljakutse ärritas hundi veel enam raevutsevale vihale. Ta silmad leegitsesid ja ilma igasuguse hoiatuseta kargas ta kallale.

jaspool nägemiskaugust, kas roomasid oma peidurkaisse või libisesid hääletult nagu liikuv suits üle ürgvanade metsloomaradade, mida arvutud metsaelanike põlvkonnad olid tallanud.

Mida enam päev ligines lõpule, seda pimedamaks muutus puude all; Tolmune Täht märkas põhja põgusa hämariku ligidust, mis nii kiiresti sügavaks ööks muutub. Ikka veel polnud ta sattunud jälgedele, millest temasse oleks usaldamatust imbunud; veel mõned kuud tagasi oleks ta hirmu tunnud suuremate röövloomade ees, aga tema tutvus Kiopoga oli talle vahepääl mõndagi õpetanud, mis seda hirmu ei lasknud esile tulla. Ja ometi, kuna ta vaikselt edasi liikus ja oma jalgu nii hoolikalt aetas, nagu oleks ta isegi metsloom, muutus tema endine hirm metsloomade ees hirmuks metsa enese ees.

Pimedus puude all, pidevalt kasvav pimedus! Lõpuks nii sügav pimedus, et puud üheks kokku sulasid. Aga ta ei tarvitsenud neid sugugi mitte näha, ta tajus neid nende lõhnast. See siin oli harilik —, too säääl balsaminulg. Nüüd tuli mustpappel, ja siin tundus kase lõhna. Nii leidis ta oma teed vähem silmade kui teiste meelte abil — ta nägi asju, sest et ta neid haistis.

Lõpuks sattus ta ühte võsast ja väänkasvudest nõnda läbikasvanud metsaossa, et edasipääs endises suunas öösi võimatu näis. Sellepärast otsustas

MÄNNIMÄE

Tartu

V.

Rehetondid

Tulime Kallega kahekesi kaugele heinamaalt.

Kalle pildus kividega koeri, kui need liiga ligidale tikkusid, ja vedas enda järel teelt äratatud tolmupilvekesi nagu pulstunud takukoonlaid.

Päike ligines juba kaugetele metsaharjadele, mis talle sirutasid vastu oma põuavinas sinetavad ladvad. Väljadel tukkusid hall-rohekad rukkipoollud. Mäekülgedel punasid männitüved kui roostetanud raudtulbad.

Kõndisime kiiresti, sest tahtsime aegsasti enne õhtut koju jõuda. Seljataha vaadates nägime, et kaugele metsasäbarikkude tagant tõusid mustjassinised pilved. Esimesed vihmaelsed tuuled jooksid rutates üle teede.

Varsti oli taevas peaaegu täiesti kaetud pilvedega. Loojuva päikese ümber ainult laotus veel tükike hõõguvat ääsituld.

„Kalle! Jookseme nüüd, midu jääme vihma kätte!“ ütlesin vennale. Lippasime üles mööda mäekülge, kust kivräbune tee näis viivat otse taevasse. Mäe otsas puhkasime natuke.

Maitsevaid piparkooke pühadelauale!

1 kilo siirupit, 10 g. coriandrit (peeneks tambit.), 10 g nelke (peeneks tambit.), 10 g kaneeli pulbrit, 1/2 kilo suhkrut, 200 g võid, 3 muna, 30 g söögisoodat, 1 1/2 kilo jahu.

Märkus: Kookide küpsetamiseks peab olema käepärast: jahu, kloplitud muna, rasva ja juhul kui olemas pisut mandleid või pähkleid.

Valmistamise viis:

a) taigna valmistamine. Suuremas keedupotis sulatatakse parajal tuel siirup ühes suhkruga ning võiga, segatakse hoolega kõigi maitseainetega (coriand, nelk, kaneel) ning lastakse jahutada. Siis lisatakse kloplitud munad, sooda ning jahu. Pisut kloplitud muna jaotatakse koogikeste määrimiseks, ka on soovitatav, et oleks käepärast rohkem jahusid kui rets. määratud (taigna rullimiseks). Jahudega üleriput. taigen lastakse jahutada 3—4 tundi ja siis võib juba asuda küpsetamisele (tarvid. korral võib see taigen aga seista külmas kohas rahuga 3—4 päeva.

b) küpsetamine. Sõredate jahudega korralikult üleriputatud puhtal laual rullitakse taigen umbes 3 mm. paksuseks leheks, millest koogiratta või väikeste vormikeste abil lõigatakse välja väikesed koogikesed, need asetatakse rasvaga määritud ja jahuga üleriputatud külmale pannile, määratakse väikese laia pintli abil munaga, ja kui olemas, asetatakse iga koogikese keskele puhastatud mandel või pähkel. Eriline tähtsus on piparkoogi küpsetamisel paraja ahjusoojuse järele valvamisel, sest liiga jahedas ahjus läheb taigen pehmeks ja valgub laiali, liiga kuum ahi aga ei anna koogikestel mahti paisuda ja kõrvetab õhukesed koogid vastikult mõrkjaks. Ahjust võetud pehmeõitu koogikesed lastakse liual jahutada ja kõvaks minna enne kui neid kotti või suuremasse purki asetatakse pühi ootama.

Kaugel orus jõekäärude taga kohises ja õhus tundus vee värskendavat lõhna. Sääli oleks kui kandlekeeled tõmmatud taeva ja maa vahele. Nad värisesid ajuti ja tihenesid kangaks, mida tikkisid eredad välgud. Kõmises ja mürises.

Juba ulatusid meieni esimesed piisad. Raskelt ja otse naksudes löid nad vastu maad.

Jooksime jälle. Kõmin oli juba üsna meie päade kohal, kuigi teadsime, et ei tohi joosta „vanembavihma“ ajal. Tahtsime jõuda vanasse mõisarehte. Jõudsimegi välja männikunurga tagant ja nägime ees teekäänul suurt hoonet. See oli keskest lookas ja ühe otsaga tee kohale norgu vajunud. Läksime sisse teepoolsest otsast, kus seinas oli suur auk.

„Kas oled märg?“ küsisin Kallelt. „Ei suuremat,“ vastas tema.

Jutt ei tahtnud sobida. Oli natuke õudne. Õhus tundus nõe ja tolmu lõhna.

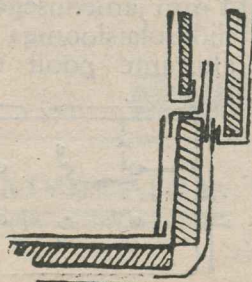
Läksime kaugemale rehe keskosas poole ja istusime sääli seinas ääre õlesasile. Vihm rabises nüüd lakkamatu kahinaga ja kauguste ette oli tõmmatud kui hall loor.

(Järg lk. 8)

Tütarlapsed! Kinkige emale jõuluks TASKURÄTIKUKAST

Võtakse 28×28 cm suurune papitükk, mille ääred täiesti täisnurksed. Seejärel tehakse joonis papile, nii nagu see pildil on näidatud. Nurgad lõigatakse välja, kuna murdejoon ainult pooleni sisse lõigatakse. Kaane osad lõigatakse täpselt nii suured, nagu joonisel näidatud. Nurgad ühendatakse kalinguriribaga, et kast saaks tugevam. Esialgu kleebitakse kast üle ainult kolmest küljest nägusa värvilise paberiga, kusjuures kleebitakse esimene külg enne ja kõrvalküljed pärast. Tagumise ääre külge kleebitakse kaks riba kalingurit, mille laius 2 cm., kuna pikkus võetakse kasti sise- mise pikkuse järgi. Kleebitakse enne välimine riba, nii et kaks kolmandikku kalingurist jääks vabaks. Teine riba kleebitakse samuti, kuid sissepoole. Viimaks litsutakse ribad vastamisi kokku.

Läbilõike kaane kinnitamisest.

Missugune kool saab tore laulupu?

Koolide võistlus

10 KOOLI

Need, kes esikohal „Õpilaste“ tellimises:

Koolide võistluse lõpp läheneb. Järgmises, s. o. jõulunumbris, ilmuvad juba koolide võistluse lõpptagajärjed ja auhinnad, mis jagatakse kümnele koolile, kus kõige enam „Õpilaste“ sõpru.

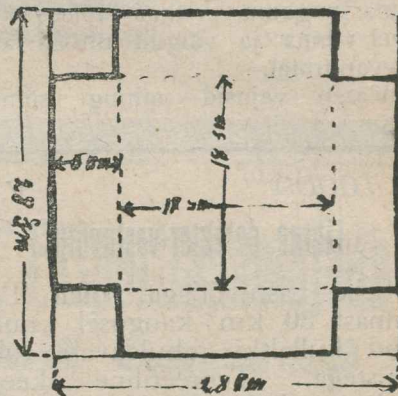
Praegune seis:

	1. aastak „Õpilaste“
1. Ruskavere algk.	1,5 õpil, kohta
2. Kaagvere algk.	1,7 „ „
3. Vastse-Kuuste algk.	3,2 „ „
4. Haava algk.	3,4 „ „
5. Sarakuse algk.	3,6 „ „
6. Valga I algk.	4,2 „ „
7. Kikepera algk.	4,2 „ „
8. Pala algk.	4,5 „ „
9. Tartu I. IV algk.	5 „ „
10. Jõhvi algk.	5,6 „ „

Tänases tabelis on sündinud muudatus — Ruskavere algk. on spurtinud enese esikohale. Mõni nr. tagasi ei olnudki seda kooli suurte summadega tellijate hulgas. Siis saabus tellimisi, tuli teade õpilaste arvust ja tagajärg: Ruskavere algkool oli 2. kohal (vaata nr. 9), kuid siis helises telefon, tellimised ja — nüüd on pisike Ruskavere algk. tõenäoline koolide võistluse võitja — kui keegi teine ei üllata.

Veel on võimalik järjekorda muuta, saates uusi tellimisi ja teateid õpilaste arvu kohta (mõnel koolil on suur hulk tellimisi, kuid puudub õpilaste arv)

hiljemalt 14. dets-ks s. a.

Seejärel kleebitakse ka kasti tagumine külg paberiga üle ja vooderdatakse kast seestpoolt teist värvi paberiga, mis oleks kooskõlas välimise paberiga. Seesmisel kaanel (14,5×14,5 cm) kleebitakse üks külg voodripaberiga, nii et vähemalt 1,5 cm äärt teisele poole ulatub, kuna välimine kaas (20×20 cm) kaetakse samuti välispoolse paberiga.

Pärast paberikleepimist peavad kaaned tükk aega olema pressi all, et kõveraks ei kisuks. Nüüd ühendatakse kaas kastiga selle küljes olevate kalinguriribadega, nagu see läbilõikes näha, ja pressitakse tugevasti vastamisi kokku. Välimine kaane äär peab igast küljest ühepalju kasti äärest üle ulatuma.

Kasti valmistamiseks võetakse papp nr. 60. Sisemine kaas tehakse õhemast papist.

Märkus: Võite teha ka kindakarbi, mille põhilõike suuruseks: kõrgus 6 cm, pikkus 32 cm ja laius 15 cm.

Sisekaas — 14,5×31,5 cm; väliskaas — 17×34 cm.

Välgud kähvisid tihedalt, peaaegu korrapäraselt, nagu niidaks talunik oma esimest selleaastast heinategu.

Nahkhiired, äratatud sajuhäälest, lendasid meist mööda.

Väljas aga rühkis pimedus lähemale metsade peidust, tuli hiilides üle põldude.

Olime vanas mõisarehes. Siin mäeserval, mäletasid vanemad inimesed, olevat ammu ajast olnud ikka niisugune rehehoone, mida paari inimpõlve järele uuesti üles ehitati. See mõisaaegade tunnistaja asus meie asunduskohal ja isa oli ta oksjonil ostnud, et talvel kütteks maha lõhkuda.

Mõnel näis aga eriti kiire olevat rehe lammutamisega. Seintest kadus palke.

„Igap on, kuule!“ ütles äkki vend Kalle, „räägi midagi! Ei tea, kunas koju saame?“

Kuulatelin vihma ühtsoodu jatkuvat kahinat ja laususin: „Ega's praegu küll tahaks minna, tuleb ju nagu oavarrest. Ainult vanaema on vast kodus hirmul...“ Otse meie päade kohal räästa veere all kuuludus pääsupoegade tasast sidinat nagu tihuksid lapsed unenuttu.

„Noh, ma räägin siis sulle loo rehepapist, punase habemega kupjast ja vana-vanaisast, mida kõneles vanaema.“

Jutustasin.

Kui lõpetasin, oli Kalle vait. Varsti vajus ta pikali põhusasile ja jäi üsna magama. Väljas ladises ikka veel vihma ja välgud niitsid laialtaevanurmel.

Varsti vajusid minugi silmad kinni.

V. TOODO

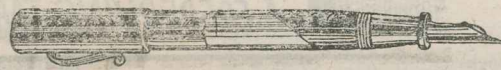
V.

Lihtne detektor-vastuvõtja

Selle vastuvõtjaga olen Tallinnast 30 km kaugusel kuulnud küllaltki rahuldavate tulemustega. Teoreetiline skeem oleks joonisel nr. 1. Nagu näeme, on see aparaat ilma pöördkondensaatorita. Esmalt ehitame vineerist vastuvõtja kasti, mille mõõdud on 10×6×6 cm. Järgmise tööna teeme vastuvõtja kasti kaane, millesse peame kinnitama vastavad puksid antenni, maaühenduse detektorit ja kuuldeklappide jaoks. Ornalt saame vineerist 10 cm. pika ja 6 cm. laia tükikese, millele puurime sisse kuus 0,6 mm läbimõõduga auku joonisel nr. 2 näidatud korras. Augud on nimelt pukside jaoks. Isoleerimise mõttes immutameme saadud plaadi sula parafiiniga. Selleks sulatame karbikeses parafiini ning pintseldate

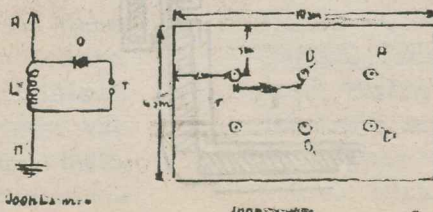
TEHKE SEDA VEEL
täna,
siis võtate osa jõuluku
lõppevast
SUUREST PREEMIAE
jagamisest

Kr. 1 või 1,50 postmarkides, sellele saadame äraproovitud häädukes täitesulepää, Purunemata klaasist läbipaistva tindivaraga Klaassulega Kr. 1.—Roostevaba terrassulega Kr. 1.50.
K-m. TEMPO Tallinn — Harju 24.

Kes saadab meile

sedu vineerile nii palju, et see ei võta parafiini enam sisse. Siis kinnitame aukudesse puksid. Iga puksi küljes on 2 mutrit. Kruvime ära mõlemad ja pistame siis puksi läbi augu ning kruvime päale ühe mutri. Teise mutri alla, mille kruvime samuti külge, paneme hiljem ühendustraadid. Nii paneme plaadile külge kõik kuus puksi. Järgmiseks tööks on meil pooli valmistamine. Esmalt teeme papist või vineerist vastava poolikeha (joon. 3). Nüüd võtame 0,4 mm jämedusega kahekordse siidiisolatsiooniga vasktraati ja alustame pooli mähki-

Ma ei olnud veel maganud kuigi kaua, kui tajusin nagu vankrilogiinat. See tuli ikka lähemale ja lähemale, kuni vaikus rehenurga juures. Ärkasin täielikult alles siis, kui reheotsast viskus sisse kollast valgust. Alul oli silmil torkavalt valus, siis nägin juba sääli kaht meest. Ka vend ärkas. Üks mees oli punase kikkhabemega ja veest raske kaabulott oli vajunud ta silmle. Teine oli vana habetunud mehenäss.

„Kubjas ja rehepapp!“ kähistas Kalle vaevukuuldavalt. Hirm oli. Süda tagus nagu tahaks rinnast välja karata. Siis üks meestest tõi sae ja kirve. Nad tagusid kaks teivast seinapalkide vahele, astusid siis nendele ja hakkasid rehetala läbi saagima.

„Vargad,“ sosistasin mina Kallele. Jah, need nad näisid olevat. Hakkasime hiilima rehe teise otsa poole, sest seinale riputatud latern haaras meid oma valgusesõõri. Õnneks aga olid „tondid“ liiga süvenenud tõhe, et meid näha. Hiilisime rehe keskossa ja jäime sääli ahjusuu ees vaatama nende tegevust. Kui tala üks ots oli peaaegu läbi lõigatud, asusid nad vastasseina juures teise otsa kallale. Tulekeel laternas vubises üles alla ja pani tohutud varjuhiiglasid seintel elama. Kalle kuulatas igat kröbinat teravasti ja sosistas mitmendat korda: „Tondid!“

Järg lhk. 9.

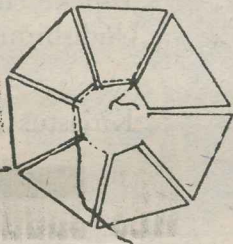
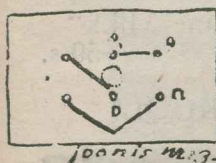
mist. Esmalt pistame traadi läbi augu 1. ja alustame kerimist nii, et ühelt poolt pooli kehale vaadates tuleb üks osa traati (— märgitud joonisel nr. 3) meie poole. Järgmine osa (..... märgitud) jääb aga teisele poole poolikeha. Nii mähime Tallinna saatja kuulamiseks 50 keerdu. Tartu saatja jaoks 85 keerdu. Kui pool valmis, pistame traadi läbi augu 2 ning jätame selle umbes 10 cm pikkuseks. Nii pikkaks jätame ka otsa, millega algame. Jääb üle veel pooli paigale kinnitamine. Selleks võtame ümmarguse 1,5 cm läbimõõduga ja 3 cm pikkusega puutüki ning kinnitame selle liimimise, või mõnel muul viisil kasti kaanele aukude D¹ vahele (joon. 4. punktiiriga märgitud). Nüüd tõmbame ühendustraadist ühendused, nagu näidatud joonisel nr. 4. Nüüd kinnitame pooli oma

„Tondid“ aga saagisid edasi. Siis murdus tala ja saag kukkus alla puupakule, kiljatades heledalt. Korraga kõikus kogu vana hoone, ragises ja teepoolne ots prahvatas kokku kui tormis murdunud puu. Midagi klirises ja siis karjatas keegi. Valgus kustus, õhk oli täis hingematvat tolmu. Pool rehest oli kokku varisenud, kui oli kõrvaldatud viimne tugi. Katus ei olnud murdunud, vähemalt nii mitte, et oleks võimaldanud väljapääsu. Hetkeks oli kõik vaikne. Siis keegi kirus, teine oigas ja tundus suitsulõhna. Juba nägimegi rusude vahelt tuld.

Tuli paisus suuremaks ja roomas kiiresti mööda õlesasi meie poole. Ta haaras seintest ja takerdus katusesse.

Seisime alul ehmunult. Siis Kalle hakkas vaikselt nutma ja kiskus mind kaugemale. Läbi tule pragina kuulsime veel vankri kaugenevat

kohale, liimides selle puutüki külge, mille kinnitasime kasti kaanele, nii et pool jääks kasti sisse. Järgnevalt ühendame ka pooli otsad aparaadi külge. Ots nr. 3 tuleb panna puks M külge ning ots nr. 4 puks A külge.

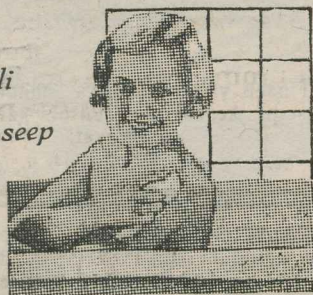
Nüüd tõstame varemalt valmistatud kastile kaane päale ühes pooli ja teiste osadega, kinnitades liimi või vineernaelttega. Detektori asetame puksidesse D¹ ja D, antenni A-sse, maaühenduse M-sse ja kuuldeklapid T-sse. Kasti võib veel üle värvida ning vastuvõtja ongi valmis.

Lõpuks umbkaudne eelave:

10 meetrit 0,4 mm. 2 × siidisoolatsiooniga traati	0.20
Kuuldeklapid	3.50
Detektor	1.00
6 puksi	0.36
Ühendustraata j. m.	0.24
Kokku	5.30

Palmõli
Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

Deklamatsioonid jõuluks

Ettekandeiks koolis ja kodus on parimaks koguks

H. Jänes ja E. Looga

DEKLAMATSIOONE ALGKOOULIDELE

kihutamist. Pagesime meilegi, jooksimise vastu mitmesuguseid asju. Kätega seinu kobades leidsime viimaks suure välisukse, aga see oli väljaspoolt suletud ristpuuga, nagu teadsime. Istusime külmale rehepõrandale; Kalle nuttis ikka veel ja sosistas: „Ema!“ Mina katsusin mitte nutma puhkeda, aga lõpuks ei suutnud ka mina enam sellest hoiduda.

Tuli ulatas juba rehe keskossa ja ta keeled sirutusid läbi vaheukse meie poole. Siis kuulsime äkki: „Vidiit!“ Vaatasime üles ja nägime, kuidas pääsuke lendas välja ukse kohalt laia praost. Säält oli mitu ristlauda maha murdunud.

„Kalle, nüüd ruttu! Ma aitan sind välja ja sa katsu uks avada!“ Suuri vaevu aitasin Kalle üles ja juba ta kukkuski mütsatades alla. „Ma ei . . . saa!“ nuttis ta siis. Ei saa!? Kas ma siis pean . . . ?

Komistasin millegi vastu, see oli suur puupakk. Värisevate kätega haarasin sellest kinni, veeretasin ukse ette ja vinnasin end sellelt üles uksele. Siis hüppasin alla. Kalle jättis kohe nutu ja me pistime jooksma nagu jalad kandsid. Vihm oli peaaegu lakanud. Kodu-ukselt nägime, kuidas mäeharjalt paiskus sädemeid ja hõõguvat kuma vastu tuhmi taevast.

KOOLID, KOOLIKOOPERATIIVID JA ÕPILASED!

Raamatukõitmis-, karbi- ja trükitööid laske teha 1921. aastal asutatud

O.-Ü. „Võime“

Raamatukõitmis-, karbi- ja trükitööstuses Tallinnas, Estonia puiestee 17 (Gorbatschevi majas). Kõnetraat 455-58. Suuremate tellimiste puhul koolidele hinnaalandus. Kiire ja asjatundlik tellimiste täitmine. Odavad hinnad.

Ühisus „Lõuna-Eesti“ Eksporttapamajade lihakauplused asuvad:

Tartus:	Ulikooli tän. 7,	tel. 12-59
„	Tähe „ 72,	„ 12-18
„	Narva „ 145,	„ 14-08
„	Narva „ 9,	„ 12-22
„	Riia „ 125,	„ 14-50
Valgas:	Vabaduse tän. 32,	tel. 32

Õ.K. „KOOLIVARA“

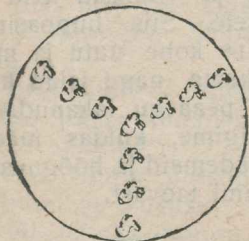
on sobivaim jõulukinkide ostukoht.
Tartu, Võidu 10.

40. Rasvane hani.

Perenaine tõi turult koguka hane. Kaalumisel selgus, et hani kaalus 3 kg ja veel pool oma raskusest. Kui raske oli hani? Kui loete selle ülesande tähelepanelikult läbi, on lahendus käes!

41. Jäneste kimbatust.

Taras oli kord 10 jänest. Nagu pildil näha, olid nad asetatud Y tähe kujuliselt. Kas võid kolme lisaõõri lõmbamisega eraldada igatühe neist oma lahtrisse?

42. Ristarvud.

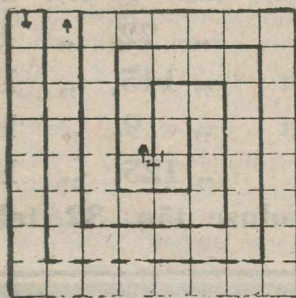
Igasse tühja ruutu asetada üks arv 0-st kuni 9-ni nii, et ülesanne lahenduks. Lahendamise kergenduseks on antud ruutudes juba osa arve kätte. Nii — hakkame pihla ja vaatame, kas saame jagu sest väikesest „konksust“.

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{|c|c|} \hline 1 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 3 & 9 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} \\
 \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|c|} \hline 9 & \times \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|c|} \hline 7 & \times \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} \\
 \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 6 & + \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline 2 & 4 \\ \hline \end{array} \\
 \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \times \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|c|c|} \hline 8 & - \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} \\
 \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 4 & + \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline \square & \square \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline 1 & 5 & 0 \\ \hline \end{array}
 \end{array}$$

43. Spiraalmõistatus.

Selle ülesande lahendus sünnib harilikul spiraalmõistatuse põhimõttel (vt. tänavane „Õpilasteleht“ nr. 2). Ainukeseks „konksuks“ on see, et uut sõna peate ise algama õigest kohast. Sõnad asetage spiraali all olevate tähenduste järjekorras.

Nagu näete, on spiraalmõistatuses 64 ruutu, kuhu tuleb teil asetada tähti järgmisel arvul: a-11, d-3, e-4, g-2, i-6, k-3, l-1, m-4, n-7, o-5, r-5, s-5, t-5, u-2 ja v-1.

Alata ruudust, kus nooleots osutab spiraali sisemusse. Südamikus spiraal muutub teisesuunaliseks ja lõpeb ruuduga, kus nooleots näitab suunda spiraalist välja.

Tähendused

Eelviimase üliõpilasolümpiaadi kodulinna Roomas; kummivabrik Soomes; soome kirjanik; meesnimi; Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste asukoht; kõrgeim koht Põhjarannikul; shokolaadivabrik Tallinnas; jook; abinõu pesupesemisel; avaldab mõju liikuvatele kehadele; trükkivabaduse piiramine; Karl... valitseja ajaloo; ühe päälinna pilvelõhkuja ehitajaid; tähtis sündmus skautliikude noorte suvitegevuses; saksapärasus; kaliskivi; etteütlus; vanamees; lihtaine vähim osa; Ruudi Toomsalu endine perekonnanimi; jaam Tapa-Narva liinil; peen naine.

Lahendused saata hilj. 31. dets.

Tänašed auhinnad:

- H. Jänes ja E. Looga „Deklamatsioon algkoolidele“ Kr. 2.20
- H. Rajamaa „Kuidas tarvitada uusi sõnu“ Kr. 1.—
- K. Vallio „Loomaaed“
- R. Kipling „Esimene kiri“
- H. Löns „Vemmalkäpp“

„Õpilasteleht“ nr. 7 lahendused.

26. Eesti kirjandus.

- „Külmale maale“, 2) „Attaboy!“, 3) „Liivakell“, 4) „Eesti grammatika“, 5) „Vastsed rajad“, 6) „Isade maa“, 7) „Punane joon“, 8) „Olga Nukrus“, 9) „Eesti Keel“, 10) „Garibaldi“.

Eesti rahvuslik suurteos — „Kalevipoeg“.

27. Nupukas härra.

Kuna igal arstil on telefon, siis sõber leidis otsitava sõbra aadressi jaama telefonikapis olevast abonentraamatust.

28. Mõistatuslik fotopilt.

Et pilt on ristkülikukujuline, siis on meil tarvis teada vaid a ja b mõõdet.

$$a = 88 \text{ mm}, b = 44 + (2 \times 6) = 56 \text{ mm}.$$

Pindala on seega ab ehk $88.56 \text{ mm} = 4928 \text{ mm}.$

29. Kirjandusmõistatus.

K. A. Hindrey romaan — „Urmas ja Merike“.

30. Loomadeahel.

Siin on lahendajaid, kes on toonud ahelasse nimed: lehm, emis, emateder jne. Need on valed. Õiged on: veis, siga, ahven jne.

Parim ahel osutus seetõttu ka väga lühikeseks — kilk, kass, siga, ahven, nastik, koer, ronk, kotkas, sisalik, kuldnokk, kakk.

Autor — Aeronaut.

31. Spordimõistatus.

Eesti spordiveteraani nimeks on Kolmpere.

Õieti lahendasid:

I. Hanson, H. Paurson, U. Elango, V. Tammekivi, U. Habicht, A. Kihho, K. Silla, R. Kriisa (4), A. Pääsukene (3), V. Kevend, Hõbedane välk, U. Otsma, Kuldne tigu, O. Soosaar, H. Miina, Virupoeg (2), E. Lepik (5), Noor Lembit (2), K. Rebane, V. Roosi, Ruutu kuningas, Lendav start, H. Anton (2), Vee Tee, L. Leemets, K. Raig, M. Tsäko (6), E. Ilves, K. Pöder, K. Saks (2), E. Taks (11), E. Jõgi, Ports Porisoo (6), J. Kuri, Koit (3), V. Kantsler, O. Lausing.

Auhinnad:

- Koit „Kuninga kübar.“
- U. Otsma „Teedi läikiv nõop.“
- E. Lepik — „Pildimapp.“

Näidendeid jõululavale:

- J. Kuulberg „Sõnajala õis“ — 75 s.
 „Tähekesed tulid“ — 50 s.
 „Uudishimuline Mikk“ — 50 s.

Kirjastus „KOOL“

Nii näeb välja ameerika jäähoky mängija. Otsegu keskaegne rüütel kaitseb oma väravat.

Õpilasteleht 10
kupong nr.